

7. Własności języków bezkontekstowych – zadania

7.1.

(a) Jaka jest postać słów języka generowanego przez poniższą gramatykę?

$$G = \langle N = \{ S, A, B, C, D \}; T = \{ 0, 1, 2 \}; P; Z = S \rangle$$

gdzie: $P = \{ S \rightarrow AB \mid C$

$$A \rightarrow 0A \mid 0$$

$$B \rightarrow 1B2 \mid B2 \mid 12$$

$$C \rightarrow 0C2 \mid C2 \mid 0D2$$

$$D \rightarrow 1D \mid 1$$

$\}$

(b) Niech L będzie językiem. Definiuje się operację MIN w następujący sposób:

$$MIN(L) = \{ x \in L \mid \text{żadne } w \text{ należące do } L \text{ nie jest właściwym przedrostkiem } x \}$$

Pokazać, że klasa języków bezkontekstowych nie jest zamknięta ze względu na operację MIN (tzn. nieprawdą jest, że jeżeli język L jest bezkontekstowy, to zawsze $MIN(L)$ jest bezkontekstowy).

Wskazówka: rozważyć język z punktu (a).

7.2.

(a) Jaka jest postać słów języka generowanego przez poniższą gramatykę?

$$G = \langle N = \{ S, A, B, C, D \}; T = \{ 0, 1, 2 \}; P; Z = S \rangle$$

gdzie: $P = \{ S \rightarrow AB \mid C$

$$A \rightarrow 0A \mid 0$$

$$B \rightarrow 1B2 \mid 1B \mid 12$$

$$C \rightarrow 0C2 \mid 0C \mid 0D2$$

$$D \rightarrow 1D \mid 1$$

$\}$

(b) Niech L będzie językiem. Definiuje się operację MAX w następujący sposób:

$$MAX(L) = \{ x \in L \mid x \text{ nie jest właściwym przedrostkiem żadnego słowa z } L \}$$

Pokazać, że klasa języków bezkontekstowych nie jest zamknięta ze względu na operację MAX (tzn. nieprawdą jest, że jeżeli język L jest bezkontekstowy, to zawsze $MAX(L)$ jest bezkontekstowy).

Wskazówka: rozważyć język z punktu (a).

7.3.

Odpowiedz i uzasadnij szczegółowo: czy poniższe języki są językami bezkontekstowymi?

(a) $L_1 = \{ a^i b^j c^k \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, k = \max(i, j) \}$

(b) $L_2 = \{ a^i b^j c^k \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, (k \leq i \text{ lub } k \leq j) \}$

7.4.

Odpowiedz i uzasadnij szczegółowo: czy poniższe języki są językami bezkontekstowymi?

(a) $L_1 = \{ a^i b^j c^k \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, k = \min(i, j) \}$

(b) $L_2 = \{ a^i b^j c^k \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, (k \geq i \text{ lub } k \geq j) \}$

7.5.

Odpowiedz i uzasadnij szczegółowo: czy poniższe języki są językami bezkontekstowymi?

(a) $\{ a^m \mid m = 2^n, n \geq 0 \}$

(b) $\{ a^m \mid m = 2n, n \geq 1 \}$

7.6.

Odpowiedz i uzasadnij szczegółowo: czy poniższe języki są językami bezkontekstowymi?

- (a) $\{ a^m \mid m = n^2, n \geq 0 \}$
 (b) $\{ a^m \mid m = 3n, n \geq 1 \}$

7.7.

Które z następujących języków są językami bezkontekstowymi? Odpowiedzi dokładnie uzasadnić.

- (a) $L_1 = \{ ww^R \mid w \in \{ a, b \}^* \}$
 (b) $L_2 = \{ ww \mid w \in \{ a, b \}^* \}$
 (c) $L_3 = \{ ww^Rw \mid w \in \{ a, b \}^* \}$
 (d) $L_4 = \{ www \mid w \in \{ a, b \}^* \}$

7.8.

(a) Które z następujących języków są językami bezkontekstowymi? Odpowiedzi dokładnie uzasadnić.

$$L_1 = \{ a^i b^i c^i \mid i \geq 1 \}$$

$$L_2 = \{ a^i b^i c^j \mid i \geq 1 \text{ oraz } j \geq 1 \}$$

$$L_3 = \{ a^i b^j c^i \mid i \geq 1 \text{ oraz } j \geq 1 \}$$

(b) Pokazać, że klasa języków bezkontekstowych nie jest zamknięta ze względu na iloczyn teoriomnościowy (tzn. nieprawdą jest, że jeżeli języki L_a i L_b są bezkontekstowe, to zawsze $L_a \cap L_b$ jest bezkontekstowy).

7.9.

(a) Które z następujących języków są językami bezkontekstowymi? Które są językami regularnymi? Odpowiedzi dokładnie uzasadnić.

$$L_1 = \{ a^i b^j a^i b^j \mid i \geq 1 \text{ oraz } j \geq 1 \}$$

$$L_2 = \{ a^i b^j a^k b^n \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1 \text{ oraz } n \geq 1 \}$$

(b) Dowiedzono, że klasa języków bezkontekstowych jest zamknięta ze względu na iloczyn teoriomnościowy ze zbiorem regularnym (tzn. wykazano, że jeżeli język L jest językiem bezkontekstowym oraz język R jest zbiorem regularnym, to zawsze $L \cap R$ jest językiem bezkontekstowym). Co można powiedzieć o bezkontekstowości języka

$$L_3 = \{ ww \mid w \in \{ a, b \}^* \}$$

korzystając wyłącznie z wyników punktu (a) oraz powyższego twierdzenia.

7.10.

Które z następujących języków są językami bezkontekstowymi? Które są językami regularnymi? Odpowiedzi dokładnie uzasadnić.

- (a) $L_1 = \{ a^i b^j c^k \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, j = \max(i, k) \}$
 (b) $L_2 = \{ a^i b^j c^k \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1 \}$
 (c) $L_3 = \{ a^i b^j c^k \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, i = k \}$

7.11.

Które z następujących języków są językami bezkontekstowymi? Które są językami regularnymi? Odpowiedzi dokładnie uzasadnić.

- (a) $L_1 = \{ a^i b^j c^k d^m \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, m \geq 1, i = k, j = m \}$
 (b) $L_2 = \{ a^i b^j c^k d^m \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, m \geq 1 \}$
 (c) $L_3 = \{ a^i b^j c^k d^m \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, m \geq 1, i = m, j = k \}$

7.12.

Odpowiedz i uzasadnij szczegółowo: czy poniższe języki są językami bezkontekstowymi?

- (a) $\{ a^i b^j \mid i \geq 1, j = n^2, n \geq 1 \}$
 (b) $\{ a^i b^j \mid i \geq 1, j = 2n, n \geq 1 \}$

7.13.

Odpowiedz i uzasadnij szczegółowo: czy poniższe języki są językami bezkontekstowymi?

- (a) $\{ a^i b^j \mid i \geq 1, j = i! \}$
 (b) $\{ a^i b^j c^k \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, i \neq j, j \neq k, k \neq i \}$
 (c) $\{ a^i b^j c^j \mid i \geq 1, j \geq 1, i \neq j \}$

7.14.

Pokazać, że klasa języków bezkontekstowych jest zamknięta ze względu na operacje:

- (a) $CYKL(L) = \{ x_1 x_2 \mid x_2 x_1 \in L \}$
 (b) $L^R = \{ x^R \mid x \in L \}$
-

Dana jest gramatyka bezkontekstowa:

$$\begin{aligned} S &\rightarrow AB \mid BC \\ A &\rightarrow BA \mid a \\ B &\rightarrow CC \mid b \\ C &\rightarrow AB \mid a \end{aligned}$$

Zastosować algorytm Cocke'a–Youngera–Kasamiego do rozstrzygnięcia, czy podane poniżej słowa należą do języka generowanego przez tę gramatykę:

7.15.

aaaaa

7.16.

aaaaaaa

7.17.

baaba

7.18.

bbbab

7.19.

Rozmiar $|G|$ gramatyki G przyjęto obliczać według wzoru:

$$|G| = \sum_{(A \rightarrow \alpha) \in P} |A\alpha|,$$

gdzie $|A\alpha|$ - długość łańcucha $A\alpha$, P - zbiór produkcji gramatyki

- (a) Napisać gramatykę bezkontekstową o rozmiarze $O(n)$, która generuje wszystkie słowa nad alfabetem $\{a\}$ o długości co najwyżej 2^n i nie generuje żadnego słowa dłuższego od 2^n .
 (b) Do jakiej (najwyższej) klasy (według hierarchii Chomsky'ego) należy język generowany przez tę gramatykę (dla ustalonego n)?

7.20.

Czy następujące języki są językami bezkontekstowymi? Odpowiedzi dokładnie uzasadnij.

$$(a) L_1 = \{ xx^R ww^R \mid x \in \{a, b\}^+, w \in \{a, b\}^+ \}$$

$$(b) L_2 = \{ ww^R ww^R \mid w \in \{a, b\}^+ \}$$

7.21.

Czy następujące języki są językami bezkontekstowymi? Odpowiedzi dokładnie uzasadnij.

$$(a) L_1 = \{ a^i b^j c^k \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, (i \neq j \wedge j \neq k \wedge k \neq i) \}$$

$$(b) L_2 = \{ a^i b^j c^k \mid i \geq 1, j \geq 1, k \geq 1, (i \neq j \vee j \neq k) \}$$

7.22.

Czy następujące języki są językami bezkontekstowymi? Odpowiedzi dokładnie uzasadnij.

$$(a) L_1 = \{ ww \mid w \in \{a, b\}^+ \}$$

$$(b) L_2 = \{a, b\}^* - \{ww \mid w \in \{a, b\}^+ \}$$